

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 18. novembar 2013
Br. ref.: RK492/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI103/13

Podnosilac

Mazllum Zena

Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 297/2010 od 2. maja 2013. god. i presude Okružnog suda u Peći AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mazllum Zena, iz sela Radoste, opština Orahovac.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda, rev. br. 297/2010 od 18. aprila 2013. god., i presudu Okružnog suda u Peći, AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god. Podnosilac je presudu Vrhovnog suda rev. br. 297/2010, primio 25. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 297/2010 od 2. maja 2013. god. i presude Okružnog suda u Peći AC.br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., u vezi sa navodnom povredom prava na rad.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. jula 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.
6. Dana 5. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao zamenika predsednika Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova (član) i Arta Rama-Hajrizi (član).
7. Dana 13. septembra 2013. god., Ustavni sud je preko Sekretarijata obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registraciji zahteva.
8. Dana 16. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Dana 1. juna 2002. god., podnosilac zahteva je zaključio ugovor o radu (ugovor: br. 630, od 24. juna 2002. god.) sa regionalnom vodovodnom kompanijom Hidrosistem Radonić u Đakovici (u daljem tekstu: poslodavac). Prema ugovoru o radu br. 630 g. Mazllum Zena je zaposlen na radnom mestu inkasant/monter na određeno vreme, od 1. juna 2002. god., do 31. avgusta 2002. god., kako bi mu se nakon tri meseca radni odnos produžio na neodređeno vreme, ako isti obavi radne zadatke u skladu sa uslovima predviđenim u ugovoru.
10. Dana 25. jula 2002. god., podnosilac zahteva je dobio opomenu zbog neuručivanja i zbog nesravnjenih računa, kao i zbog neefikasnosti na poslu, slabog inkasiranja ispod 37 %. Izrečena mu je poslednja opomena pre mogućeg udaljavanja, gde se kao uslov za njegovo neudaljavanje tražilo prikupljanje

finansijskih sredstava za više od 70% i poboljšanje ponašanja prema potrošačima.

11. Dana 5. novembra 2003. god., poslodavac (obaveštenje: br. 2008) je prekinuo radni odnos podnosiocu zahteva zbog nepravilnosti pronađenih u području u kojem je podnosilac zahteva prikupljao finansijska sredstva.
12. Dana 19. novembra 2003. god., podnosilac zahteva je protiv obaveštenja br. 2008, uložio žalbu svom poslodavcu, odnosno navedenom direktoru kompanije zbog: a) povrede Zakona o upravnom postupku, b) pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i c) povrede materijalnog zakona. Poslodavac nije odgovorio na žalbu podnosioca.
13. Dana 10. decembra 2003. god., podnosilac zahteva je protiv obaveštenja poslodavca br. 2008, podneo tužbu Opštinskom sudu u Đakovici, kako tvrdi podnosilac, jer mu je poslodavac prekinuo radni odnos bez pokretanja disciplinskog postupka, stoga, obaveštenje o prekidu radnog odnosa smatra nezakonitim.
14. Dana 30. septembra 2004. god., Opštinski sud u Đakovici (presuda: C.br. 876/2003), je usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva i poništio je kao protivzakonitu odluku br. 2008 poslodavca, obavezujući ga da podnosioca zahteva vrati na prethodno radno mesto kao "inkasant/monter" sa svim pravima koja proizilaze iz radnog odnosa. U nastavku sledi obrazloženje presude:

„Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i Uredbe UNMIK-a br. 2000/49, od 19. avgusta 2000. god., o osnivanju upravnog odeljenja za komunalne usluge, član 1.2, odeljenje će biti odgovorno za nadzor nad upravljanjem i regulisanjem pravne materije u vezi sa komunalnim uslugama na Kosovu, uključujući snabdevanje, prenošenje i korišćenje vodosnabdevanja, što se može pružiti od javnog privatnog preduzeća, kao i drugih institucija koje pružaju takve usluge. Iz ovoga proizilazi da se prema Uredbi UNMIK-a br. 2001/27, član 1.2, radni odnos u javnoj službi ne može uređivati ovom uredbom. Da bi se radniku prekinuo radni odnos u vezi sa ovim pitanjem, trebalo je pokrenuti disciplinski postupak od strane odgovarajućeg organa, utvrditi povrede radnih zadataka ili eventualne nepravilnosti koje bi učinile radnika odgovornim, a zatim da mu se izrekne disciplinska mera“.

15. Protiv ove presude, poslodavac je uložio žalbu Okružnom sudu u Peći.
16. Dana 5. decembra 2005. god., Okružni sud u Peći (presuda: AC. br. 8/2005), je preinačio presudu Opštinskog suda u Đakovici C. br. 876/2003 od 30. septembra 2004. god., i odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca, kojim je tražio poništavanje odluke poslodavca br. 2008 od 5. novembra 2003. god.).
17. Podnosilac zahteva je protiv presude Okružnog suda u Peći Ac. br. 8/2005 od 5. decembra 2005. god., podneo reviziju Vrhovnom sudu, zbog bitnih povreda paničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

18. Dana 21. juna 2006. god., Vrhovni sud (presuda rev. br. 43/2006), je usvojio kao osnovanu reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva i odlučio je da se predmet vrati Okružnom sudu u Peći na ponovno suđenje, zbog nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. U nastavku sledi obrazloženje presude:

“Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova je našao da se ovakav stav drugostepenog suda za sada ne može prihvatiti kao pravilan i zakonit, jer, prema oceni ovog revizijskog suda, zbog pogrešne primene materijalnog prava, nije utvrđeno činjenično stanje, iz kojih razloga nema uslova da se u skladu sa odredbom člana 395. stav 1. ZPP-a, preinači osporena presuda, stoga, u smislu stava 2. ovog člana, u vezi sa članovima 399, i 374. ovog zakona, trebalo je poništiti osporenu presudu i predmet vratiti istom sudu na ponovno suđenje.

[...]

Što se tiče raskida radnog odnosa zbog teških slučajeva lošeg ponašanja ili nezadovoljavajućeg ispunjavanja radnih zadataka, predviđenih članom 11.2. Uredbe o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu (UOZRK), osporena presuda ne daje obrazloženje na šta se odnose teške povrede radnih zadataka ili neprihvatljiva ponašanja i sa kojim dokazima je to utvrđeno u prvostepenom sudu, zbog činjenice da je prvostepeni sud zaključio da prema izvedenim dokazima nije utvrđeno takvo stanje koje može poslužiti kao osnov za raskid radnog odnosa tužioca. U slučajevima kada se primenjuje ova odredba, prema članu 11.5. ove uredbe (a), poslodavac pismenim putem obaveštava zaposlenog da namerava da raskine ugovor o radu. To obaveštenje mora sadržati razloge zbog kojih se ugovor raskida i održava se sastanak između poslodavca i zaposlenog i na tom sastanku poslodavac zaposlenom daje usmeno objašnjenje o razlogu za raskid ugovora. Ako je zaposleni član sindikata, on ima pravo da predstavnik sindikata prisustvuje tom sastanku. U prvostepenom postupku nisu utvrđene činjenice da se postupilo u smislu ovih odredaba, prema tome nije dovoljno da se zaposlenom dostavi jedna pismena opomena u kojoj će se istaknuti eventualne povrede radnih zadataka ili teški slučajevi lošeg ponašanja, nego u skladu sa gorenavedenim odredbama ove uredbe, treba utvrditi činjenice o tome na šta se odnose te povrede, odnosno ponašanja, te da se o njima obavesti zaposleni i da se sudu predlože dokazi sa kojima su takve činjenice utvrđene.”

19. Dana 15. juna 2007. god., Okružni sud u Peći (presuda: AC.br. 333/2006), je ponovo preinačio presudu Opštinskog suda u Đakovici C. br. 876/2003, od 30. septembra 2004. god. i predmet je vratio istom sudu na ponovno suđenje.
20. Dana 19. juna 2008. god., Opštinski sud u Đakovici (presuda C. br. 422/2007), je ponovo usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnosioca i poništio kao protivzakonitu odluku poslodavca br. 2008 od 5. novembra 2003. god., obavezujući poslodavca da vrati podnosioca zahteva na prethodno radno mesto inkasanta/montera, sa svim pravima koja proizilaze iz radnog odnosa, od dana kada ova odluka postane konačna.
21. Poslodavac je protiv presude C. br. 422/2007 od 19. juna 2008. god., Opštinskog suda u Đakovici uložio žalbu Okružnom sudu u Peći.

22. Dana 28. juna 2010. god., Okružni sud u Peći (presuda: AC.br. 73/2009), je preinačio presudu Opštinskog suda u Đakovici C1. br. 422/2007, od 19. juna 2008. god., i odbio je kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, kojim je tražio poništavanje odluke poslodavca br. 2008 od 5. novembra 2003. god. u nastavku sledi obrazloženje presude:
23. Protiv presude AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., Okružnog suda u Peći, podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
24. Dana 2. maja 2013. god., Vrhovni sud (presuda rev. br. 297/2012) je odbio kao neosnovanu reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva, ostavljajući na snazi presudu Okružnog suda u Peći AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., iz dole navedenih razloga:

“Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je drugostepeni sud pravilno utvrdio da je prvostepeni sud potpuno utvrdio činjenično stanje na kome je pogrešno primenio materijalno pravo, kada je našao da je tužbeni zahtev tužioca osnovan. Presuda ne sadrži bitne povrede odredaba parničnog postupka, na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.

Drugostepeni sud je dao dovoljno razloga o odlučujućim činjenicama koje prihvata i ovaj sud, kojima se ne dovodi u sumnju zakonitost osporene presude. Drugostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo kada je našao da su ispunjeni zakonski uslovi utvrđeni u članu 11.1, tački (y), članu 11.3, tačka (b) Osnovnog zakona o radu Kosova da se tužiocu prekine radni odnos zbog nezadovoljavajućeg ispunjavanja radnih zadataka, koji obuhvataju ponovljene greške zbog kojih se poremećuje normalan tok radnog odnosa. Ovakve povrede radnih zadataka su utvrđene na osnovu izveštaja njegovih rezultata rada, stanja u kompaniji, njegovog dosijea kao i poslednjom opomenom izrečenom 25.07.2003. god., zbog neefikasnosti na radu, odnosno slabog inkasiranja, zbog pasivnosti na radu, kao i njegovog ponašanja sa potrošačima.

Zbog ovih povreda, tužilac je opomenut poslednjom pismenom opomenom koja je određena kao poslednja opomena pre udaljavanja sa radnog mesta. Ponašanja sa potrošačima se dokazuju činjenicama koje se nalaze u spisima predmeta, kao što su: zahtevi podneti tuženoj od strane potrošača, kao i računi za isplatu duga od strane potrošača, jer u evidenciji tužene oni su evidentirani kao dužnici.

Ovaj sud ocenjuje da je tužena u ovom slučaju u celosti postupila na osnovu člana 11.5, tačke (a) i tačke (b) gorenavedenog zakona, posebno prema tački (b) kojom je predviđeno da će poslodavac održati sastanak sa zaposlenom kojom prilikom poslodavac objašnjava usmeno zaposlenom razloge o raskidu ugovora. Ako je zaposleni član nekog sindikata, ima pravo da prisustvuje predstavnik sindikata. U slučaju tužioca, obaveštenje o raskidu radnog odnosa tužiocu je saopšteno u prisustvu predstavnika sindikata, kome je dostavljeno ovo obaveštenje, prevedeno od strane prevodioca.”

Navodi podnosioca

25. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu sudski organi svojim odlukama povredili prava garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
26. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda poništavanje presude Vrhovnog suda rev. br. 297/2012 od 2. maja 2013. god., i presude Okružnog suda u Peći AC.br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., zbog njihove pristrasnosti.

Prihvatljivost zahteva

27. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovníkom o radu Suda.
28. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu u skladu sa uslovima iz člana 113. stavova 1. i 7. Ustava. Podnosilac zahteva u ovom slučaju je pravno lice i dokazao je da je ovlašćena stanka, kao što se traži gorenavedenim ustavnim odredbama.
29. Sud, takođe, primećuje da li je podnosilac zahteva dokazao da je ispunio uslove iz člana 113.7. Ustava i člana 47.2. Zakona, u vezi sa iscrpljenjem delotvornih pravnih sredstava. Podnosilac je podneo Sudu dovoljno dokaza da je ispunio uslov iz člana 113.7. Ustava, člana 47.2. Zakona i pravila 36.1. (a) Poslovnika.
30. Podnosilac zahteva, takođe, treba da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49. Zakona i pravila 36.1. (b) Poslovnika, u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Iz spisa predmeta se jasno primećuje da je poslednja odluka za slučaj podnosioca bila presuda Vrhovnog suda rev. br. 228/2012, od 2. maja 2013. god., koji je primio 25. juna 2013. god. Podnosilac je zahtev Sudu podneo 16. jula 2013. god., što znači da je zahtev podnet u predviđenom roku od 4 (četiri) meseca predviđenom gorenavedenim odredbama.
31. Sud, takođe, ocenjuje da li je podnosilac zahteva u svom zahtevu precizirao i pojasnio koja prava i slobode tvrdi da su povređena (član 48. Zakona), kojim aktom i od strane kog suda ili javnog organa. Podnosilac je u svom zahtevu pomenuo član 49. Ustava i povredu osnovnih ljudskih prava, navodeći da su mu navedena prava povređena osporenim odlukama sudskih ograna.
32. Međutim, podnosilac zahteva treba uverljivo da argumentuje da činjenice za koje tvrdi da su izazvale povredu njegovih prava i sloboda garantovane Ustavom, na neosporan način, u svojoj suštini sadrže elemente povrede nekog prava.
33. U tom smislu, Sud se takođe poziva na pravilo 36 (1) c) i pravilo 36 (2) Poslovnika koje predviđa da:

“(1)) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije *prima facie* opravdan, ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;

c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagaranovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju,”

34. Sud podseća da jedan od uslova za prihvatljivost je da zahtev podnosioca treba da bude očigledno osnovan, kako bi se ovaj Sud upustio u ocenu merituma zahteva.
35. Sud primećuje da podnosilac zahteva ni na jedan način nije dokazao da osporene presude sadrže povredu člana 49. i povredu osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom. Podnosilac zahteva nije objasnio kako su mu i zašto sudski organi povredili prava iz gorenavedenih odredaba Ustava.
36. Nije dovoljno da podnosilac zahteva pokrene svoju tvrdnju o povredi nekog ustavnog prava, navodeći član kojim tvrdi da je počinjena povreda njegovih prava. Tvrdnju o povredi ustavnih prava treba pokrenuti na osnovu ustavnog argumentovanja, kako bi žalba bila osnovana.
37. Vrhovni sud je u ovom slučaju pružio dovoljno razloga u svojoj presudi, razmatrajući i analizirajući u celosti okolnosti slučaja, na osnovu kojih je odlučio da ostavi na snazi presudu drugostepenog suda, što je potpuna nadležnost tog suda da oceni zakonitost sudskih odluka donetih od strane sudova nižih stepena.
38. Dužnost Ustavnog suda u vezi sa navedenim povredama ustavnih prava je da ocenjuje da li su postupci, u njihovoj celini, bili pravični i u skladu sa zaštitom izričito određenom Ustavom. Dakle, Ustavni sud nije sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od strane sudova nižih stepena. To je uloga redovnih sudova, da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava, (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).
39. Dakle, Sud ne može da smatra da su relevantni postupci sprovedeni pred Vrhovnim sudom i ostalim sudskim instancama, bili na neki način nepravični ili nepravedni (Vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).
40. Iz gore navedenih razloga, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove za prihvatljivost, niti po osnovu prihvatljivosti, niti po osnovu merituma

zahteva, jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da su mu osporenim odlukom povređena prava i slobode garantovane Ustavom.

41. Kao rezime, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

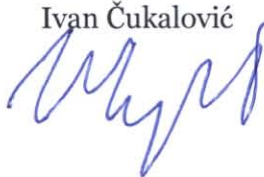
Ustavni sud je, shodno članu 113.7 Ustava, shodno članu 48. Zakona, u skladu sa pravilom 36 (2) b) i d) i u skladu sa pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 16. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

